

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 „ 05 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 18.

Emelkedjünk a helyzet magaslatára.

Ez most a jelszó »emelkedjünk a helyzet magaslatára.« Ezt ajánlják a kormánypárti nyílt és titkos és ugyan ilyen módon szubvencionált ujságok, de mi aggódva kérdezzük, hogy milyen magas hát az a helyzet, amelyre emelkednünk kell, mert nagyon kiérezzük, hogy a quóta az a helyzet.

Nagy a buzgalom a kormánypárti organumokban annak bevitására, hogy a dualizmust kondició sine qua non-ként kell támogatnunk nemzeti jólétünk érdekében. A provizóriumot minden áron nyélbe kell ütni, Badeni gróf kormányát fenn kell tartani, mert csak ez képes keresztül hajtani a javaslatokat a botrányairól híressé vált osztrák parlamentben.

Ismételten kifejtettük már abbéli meggyőződésünket, hogy »minden áron« nem véljük fenntartandónak a mostani állapotokat. Nem rég közöltük a »Pester Lloyd« kijelentését, mely szerint a szabadelvű pártnak jelentékeny része is annak a felfogásnak hódol, hogy Ausztria tartsa magát az alkotmányhoz, a 67-iki kiegyezés alapjához, akkor békén megleszünk egymás mellett tovább is. Különben pedig tartjuk magunkat a pragmatika sanctióhoz és függetlenül intézzük el a pragmatika sanctióból folyó köteleességeinket.

A közös ügyek mostani állapota úgy sem nagyon kecsegtető reánk nézve. Har-

minc esztendeig kellett várunk arra, hogy állami önállóságunkat elismerjék, addig csak a »Gesammt-Monarchie« egy tartományának tekintettek bennünket.

Ő Felségének fejedelmi nagy adományát, melyért őszinte hálával adózik az egész ország, nem szabad pártcélokra kiaknázni. E tekintetben tanulhatna a szabadelvű párt Andrássy Cyula gróftól, aki a királynak nemes lelkű elhatározását, melylyel a koronázási ajándékot a honvédek nyugdíjára ajánlotta fel, nem vindikálta magának, hanem nyíltan kijelentette, hogy egyenesen Ő Felsége nemes szívének sugallata.

A szabadelvű párt eddig azt hirdette minduntalan és nagy hangon, hogy a kiegyezést a maga ridegségében fenn kell tartanunk. Apponyit folyton gúnyolták, hogy megvalósíthatatlan ábrándok után futkos, biztatták, hogy reális politikát csináljon. Ezt a »reális« politikát aztán ők úgy magyarázták, hogy mikor a felség halogatta szentesítését az egyházpolitikai javaslatokhoz, akkor fenyegetőztek, hogy átmennek a függetlenségi pártra.

Ha a szabadelvű párt olyan elasztikus fogalomnak tartja a dualizmust, hogy egyszer ridegen akarja fenntartani, máskor minden nagyobb ok nélkül könnyelműen cserben akarja hagyni, egyszer leszavaztatja a magyar nyelvű katonai iskolákat, mint amelyek ellenkeznek a dualizmus szellemével, máskor köszöneteket szavaztat magának az új katonai nevelő intézetekért, — ha maguk a kiegyezés őrei ilyen elasztikus fogalomnak tartják azt,

hogyan követelik az ország népétől, hogy szavazzon meg kvótát, közös vámsorompót, bankszabadalmat, hogy tartsa fenn »minden áron« ezt a rendszert.

A dualizmus fenntartása most csakugyan Magyarországtól függ, ezért lett »súlypont« egyszerre, nagy áldozatokat követelnek e czímen tőle, valóban itt lenne az ideje felvilágosítani a nemzetet, hogy mi lesz a jutalma annak, ha »a helyzet magaslatára emelkedik«?

ORSZAGGYULES

A képviselőház ülése.

Budapest, október 18.

A képviselőház ma csak rövid ülést tartott. A folyosón Podmaniczky báró volt a napi szenzáció. Honvéd-husár őrnagy diszgyenruhában jelent meg. Ő vezeti ugyanis a fővárosi közmunkák tanácsának küldöttségét Ő Felségéhez.

Az ülést Szilágyi Dezső 1/11 órakor nyitotta meg. Az irományok beterjesztése után választás volt. Választottak egy-egy póttagot a függő államadósságot ellenőrző bizottságba és a valuta bizottságba. Egy-egy hiányzó tagot választottak pedig a vízügyi és az összeférhetlenségi törvény revíziójára kiküldött bizottságba.

A választás a következő eredménnyel végződött: A függő államadósságokat ellenőrző bizottságba megválasztott póttagnak dr. Schmidt Gyulát, a valuta rendezés czéljaira szükséges arany beszerzését és felhasználását ellenőrző bizottságba ugyancsak póttagnak Dedovich Györgyöt. A vízügyi bizottság hiányzó tagjának megválasztották Csincsek Floriánt, az összeférhetlenségi törvény revíziója kiküldött bizottságba Gyurkovics Györgyöt.

Elnök kijelenti, hogy a legközelebbi ülés

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Letromfolva.

WILCOR WILLIAM után: — plex.

Az elmúlt esztendőben mintegy két hetet töltöttünk Claitonban, a tenger partján. Ritkán érezte még magát jobban valaha hat főre rugó társaságunk, mint ezen idő alatt; főleg azért, mert közöttük volt Teddy Jones is, aki folyton újabbnál-újabb csinyekkel mulattatott bennünket. A fürdői szállodában pompás erkélyes szobánk volt, mely nagyszerű kilátást nyújtott a tengerre és mi rendszeresen azon voltunk, hogy a lehető legkellemesebben üssük agyon szabadidőnket fürdással, evezéssel és verseny uszással. A nyughatatlan vérű Teddy azonban csakhamar nyakig volt ezekkel a szolid szórakozási módokkal és sportgyönyörűségekkel, mert ő legfőbb öröme mindig a mások felültetésében és letromfolásában találta, erre pedig itt kevés alkalma nyílt.

A sors végre megkönyörült rajta és egy napon egy igazi amerikai cseppentett közénk egy nyurga és szeleburdi fiatal ember személyében. A hotel dohányzó szobájában akadtunk rá a fiatal jövevényre, a hol ez nagyszerű va-

dáskalandjaival mulattatta és ejtette ámulatba hallgatóit. A szószátyár jankék mintaképe állott előttünk. Látszott a szemeiből, hogy lenézi, szóra sem érdemesíti azokat az eredményeket, melyeket az angolok a sport egyik-másik ágában felmutattak. Pár kicsinylő szóval siklott csak el felettük és homályba iparkodott azokat borítani földieki nagyszerű hőstetteinek elmondásával.

Este a vacsoránál még jobban feltűnt lényének visszatartó volta. Megátkozta a szakácsot, rátámadt a pinczérre, s mindennek elmondta a komisz bor miatt. E közben Teddy meglehetősen nyomot hangulatban beszélgetett barátjával Bourké-vel, s olyan jámbornak látszott, akáresak egy bárány. Oh én már hosszas tapasztalatból ismertem ezeket az ártatlan vonásokat. Egy már folyamatban lévő csiny előjelei voltak azok.

Vacsora végével a dohányzóban folyt tovább a csevegés. Elkezdtünk az uszásról beszélgetni. Természetesen az amerikai az uszás művészetéhez is jobban akart érteni a strimflis angoloknál. Ekkor azonban Bourke egész váratlanul fel tartóztatta a bőbeszédű Janké szóáradatát, a mennyiben flegmatikus arccal vetette oda a kérdést az amerikainak.

— Mely időben lenne Önnek kedve, uram, az utat odáig a nagy bárkáig, mely az abla-

kon át ide látszik, s onnan vissza a vizen megtenni? S mennyi idő alatt?

Az amerikai az ablakhoz lépett. Körülbelül másfél órányi távolságban a kikötői töltés szélétől egy hatalmas bárka vesztegelt horgony alatt.

— Hát ugy 70 percz alatt oda s vissza!

— Nekem különben nem természetem a fogadás, viszonzó Bourke, de hogy ha Ön ezen időtartam alatt innen oda, s onnan ide visszatér, ugy meghívom önt vendégemül a legfényesebb lakomára, melyet vendéglőünk kiállítani képes.

— Jó, beleegyezem! Csupán öt percznyi szünetet toldok még hozzá ez időhöz, melyet a bárkához érkeve pihenőül használok.

— Áll az alku, a szünetet megadom. Az öt percz elteltéről egy zászló segítségével fogjuk Önt a partról értesíteni. Ajánlom Önnek a délelőtti 8 óra 15 perczet az indulásra, mert ilyenkor kezdődik a dagály.

— Azt hiszem, a dagály nem jöhet nálam tekintetbe, felelt az kicsinylőleg.

Reggeli 8 órakor a megbeszellt helyen voltunk. Gyönyörű napra viradtunk, az égen egyetlen báránnyel sem uszált, s a tenger nyugodt volt, mint egy tó. A fekete nagy bárka ugy ragyogott, mint a kicsiszolt ébenfa a nap-sugárban. A part mentén körös-körül csoport-

Vevő közönség
figyelmébe!

Az őszi- és téli-idényre legolcsóbb bevásárlási forrás
valódi Jäger alsó ingek, nadrágok, téli keztyűk és harisnyákban, ugyszintén a legjobb minőségű férfi-, női- és gyermekcipőkben és saját készítményű vízmentes cipőkben.

ARANYI és RÓTH,
NAGYVÁRAD,
ZÖLDFA-UTCZA 36. SZ.

csütörtökön 10 órakor lesz, amikor tárgyalás alá veszik az osztrák provizóriumot. Ülés vége 1 órakor.

Szobrot Lévnaynak.

A budapesti katolikus kör új palotájának disztermében szobrot akar emelni alapítójának, L é v a y Imrének.

Az oly buzgó munkásságot kifejtett férfiut úgy hisszük — talán időszerűtlen is lenne dicsérnünk.

Nagyon kevés ideje még annak, hogy a halál eszőlította őt az élők sorából s nagyon is jól emlékezünk mindannyian, mennyit küzdött, fáradt és munkálkodott Lévnay Imre.

Husszu éveken át tartott tanári pályáján nem csak az ifjuság művelésén és kiképzésén fáradozott, hanem mindenütt, a hol megfordult a társas élet emelésén és fejlesztésén buzgálkodott.

Soha nem fogják őt elfeledni különösen Veszprémben, a hol mint lapszerkesztő, mint főgymnásiumi igazgató egyaránt előmozdította a köznevelődést.

De akkor tette nevét örökre emlékeztessé, mikor a fővárosba kerülve, létesítette az országban az első katolikus kört. Méltán nevezik őt azért a magyarországi katolikus körök atyjának.

Nagyon is helyén valónak találjuk, hogy a budapesti katolikus kör így akarja leróni elismerését és háláját iránta legelső tagja, alapítója és atyja iránt.

Maga a lelkes hang felhívás a következőleg hangzik:

A budapesti katolikus kör új palotájának disztermében szobrot szándékozik állítani nagynevű alapítójának Lévnay Imrének, hogy a felállítandó emléket hirdesse dicsőségét, őrizze emlékét, magasztalja érdemeit annak a férfinak, ki egyik legelső előharczója volt a katolikus egyleti életnek, s ki ezen a téren örökre emlékeztető működésével annyi érdemeket szerzett magának.

Mint hogy pedig Lévnay Imre nemcsak a Budapesti Katolikus Kör megalkotója volt, de az ő nevéhez van hozzá fűzve hazánkban a kath. körök eszméjének tulajdonképeni megvalósítása is, ő indította meg legelsőnek na-

gyobb sikerrel, szélesebb körű eredménnyel a kath. egyesületi tevékenységet hazánkban: a Budapesti Katolikus Kör őhajtaná, hogy a felállítandó emléket nemcsak a Budapesti Katolikus Kör soha el nem muló hálójának és tiszteletének kifejezője legyen, hanem hirdesse az összes magyarországi katolikus körök és katolikus egyesületek elismerését, tisztelet a kath. körök atyja Lévnay Imre iránt.

A Budapesti Katolikus Kör tehát e szempontból kifolyólag bizalommal fordul az összes magyarországi kath. egyesületekhez, a kath. egyesületi élet minden barátjához, hogy filléreikkel járuljanak ők is Lévnay Imre szobrának felállításához, hogy a felállítandó emlékmű az összes kath. egyesületek közös műve, közös alkotása, az összes kath. egyesületek hálójának és tiszteletének hirdetője legyen.

A katholikus körök atyjának Magyarországon összes egyesületei állítsanak emlékelet.

Minden e célra szánt összeg a Budapesti Katolikus Körhöz küldendő.

A beérkezett adományokat a Társulati Értesítő-ben fogjuk nyilvánosan nyújtani.

Budapest, 1897. augusztus 1-én.

Isten velünk!

A Budapesti Katolikus Kör Elnöksége.

A kismegyeri ünnep.

Győr városa és Győrmege ma leróta a kegyelet adóját ama vitézek emléke iránt, kik a kismegyeri csatában elesetek, ama csatában melyet a nagy Napoleon örömeiben Marongo kis lányának nevezett. A vármegyével együtt ünnepelt az uralkodóház, a hadsereg, sőt maga az egykori győzedelmes ellenfél, Franciaország is.

Emlékoszlop díszíti a kismegyeri csatafeket. A szobor tervezetét maga Ottó kir. herceg készítette s noha nemcsak magyarok véreztek el ott, turulmadarat szánt a tetejébe. A területet a szoborhoz a panonhalmi főpát adta, az oszlop követ Esterházy Ferencz gróf az érczet Komárom vára, régi ágyukból valót a költséget Győr város és megye közönsége és a győri helyőrség közadakozás útján. Hanem a szobor érczmunkálatai részletterveinek kidolgozásával a bizottság Ottó kir. herceg

ajánlatára Leonhardt Frigyes bécsi műépítész bizta meg.

Győr népe csak úgy üzönlött ki Kismegyerre. Elsőnek a főgimnázium és főreáliskola ifjusága indult utnak kettős sorban, zászlók alatt, trombita és dobszóval. A csatatér vagy egy órányira van Győrtől, s a fiuk katonásan marsolva tették meg az utat. Aztán megindult a helyőrség, gyalogság és huszárság, s az országuton a fogatok hosszú, szakadatlan sorban görögtek az apátság majorja felé, mely körül 1809-ben a leggyilkosabb harc dühöngött. Az ut ezenkívül szinte bevolt szegve rajzó biciklista-csoportokkal. A közönség zömét a viczinális két rengeteg különvonata vitte ki. Ezeket valósággal megrohanták a pénztárnál és a koszik lépcsőinél szinte dulakodtak az emberek jegyért és helyért. A kirándulók közt voltak Győr uri hölgyei csaknem teljes számmal.

Az idő pompás volt.

Ott voltak: Fehér Ipoly, Laszberg Rezső báró főispán, Goda Béla alispán, Zechmeister Károly polgármester, Batthyány Lajos gróf, Maerkl altábornagy, komáromi várparancsnok, Goumoens, Bittner, Friquet, Saly tábornokok; továbbá Koller gráci alpolgármester és a küldöttségek. Dismagyar és katonai uniformis volt az uralkodó. A miniszterek külön vonatáról Bánffy Dezső báró miniszterelnök (fekete diszmagyarban) és Fejérváry báró honvédelmi miniszter (lovass tábornoki diszben) szállott le. Majd megérkezett a hercegek különvonata. A katonabanda muzsikája fölarsant s a vonatról leszállottak Ottó, József és Frigyes kir. hercegek kíséretükkel, továbbá Berckheim báró bécsi francia katonai attasé, ki az ünnepen Franciaországot képviselte.

Fehér Ipoly főpát fényes segédlettel misét szolgáltatott. A francia attasé állandóan Bánffy báró mellett állott, ezzel jelezvén, hogy mindketten egy-egy állam koronáját képviselik. A mise alatt a gyalogság több ízben sortüzet lött.

A mise után Goda alispán, a szoborbizottság elnöke, a kir. hercegek felé fordulva, ünnepi beszédet mondott.

tokba verődve várták az emberek a nagy eseményt. úgy látszik az amerikai matador fogadásának híre szélgyorsaságával terjedt el a helységben.

A híres uszó néhány szállodai vendég kíséretében csakugyan megérkezett. Hatalmas hosszúköpeny takarta uszóöltözékét és a lehető legméltóságosabb tartással kezdett el féczipőiben a parton fel s alá járni. Leereszkedőleg köszöngetett jobbra-balra és láthatólag örült annak, hogy ilyen harezhires emberre lett.

A mint a chronometer mutatója a kiszabott perczhez ért, a jenke lesietett a vas lajtorján és (ezt ellenfeleinek is el kellett ismerie,) igazán mesteri módon kezdte a hullámokat karjaival hasítani.

— Jó lesz Bourke barátom előre megrendelni a lakomát, jegyző meg barátaink egyike.

Simeon Bent, — így hívták az amerikaiat — harminczkét percz alatt elérte a bárkát. A nézők tömege hatalmas »huráh« kiáltásokba tört ki, midőn az uszó teste a vízből kibukkant s egyet lóditva magán a bárka oldalán termett. En távesövmön át figyeltem őt s úgy vettem észre, mintha valami nyugtalanítaná, mert egy pillanatig sem maradt ülve és egyáltalán nem vágott valami diadalmaskodó ábrázatot.

A kikötött öt percz elteltével erős zászló lobogtatással adtuk meg neki a meghatározott jelt a visszaindulásra.

Az amerikai tudomást sem látszott venni a dologról, hanem csodálatos kigyómozgásokat kezdett végezni s úgy nézett ki messziről mintha valami óriási pókhálóba került volna.

Majd hirtelen egy heves kézmozdulattal adta tudunkra, hogy baj van; segítségre van szüksége.

— Az Isten szerelméért, gyorsan egy sajkát elő! S a mindig készen álló csolnok a egyike pár percz alatt már tovairamodottak parttól a hajba keveredett amerikai megszábadítására. Csakhamar közelibe értünk a jánkének s megértettük, hogy miért kiabált olyan kétségbeesetten. Az egész kiabálás nem volt egyéb, mint hosszú sora azoknak az őseredeti, tengerentul termett szitkozódásoknak, melyet a kontinensen sehol sem hallani, s melyet a janke európai pajtásain túltenni akart.

— No, a mi tüdejét illeti, az még egészen érintetlen, jegyző meg valaki közölünk.

Még csak most láttuk át az amerikai sportsman szármalmas helyzetét. Arcza egészen belekékült a sok mérgeződésbe, testével ideoda mozgolódott, de nem sikerült magát kiszabadítania. Midőn felé mentünk, öklével fenyegetődzött s a szitkok özönét zuditotta ártatlan fejéinkre.

Engem ekkor hirtelen olyan erős nevetési roham lepett meg, hogy nem voltam képes többé magamon uralkodni.

— Lásza csak, lásza! Nyögtem ki a szót nagy nehezen s majd megfultam a nevetéstől. — Hiszen úgy ide van Ön ragadva, mintha madárlépre ült volna!

Most a többiek is ellentállhatatlanul erőtt vett a görccsös nevetés. Barátunk helyzete szerfölött nevetéses volt.

Bizonyosan úgy történt, hogy a bárkát ezen a napon vonták be frissen kátránnyal és így a szegény Simeon Bent akként ült ott a

hajó párkányon, mintha ő is ahhoz tartoznék és egybe nőtt volna vele.

Hogy a janke nem valami jó képpel türt, hogy mi az ő rovására mulatunk, ez magától értetődik. S épen azért nagy fáradságunkba került, míg megérthettünk vele annyit, hogy nekünk a fatális eseményhez semmi közünk s abban semmi részünk.

Végre a hajót és amerikai kemény munka után széjjel választottuk egymástól félre toltuk azt magunktól.

A most következő jelenetet kénytelen vagyok akarva — nem akarva átugorni. Elég ha elárulom, hogy a szerencsétlen ember uszó kosztümjének több mint felét a hajón hagyta hátra, mintegy mementójaképen az ő balesetének. Ehhez járult még az a körülmény is, hogy a mindig vigadni kész tömeg a megmenekült távuszót megérkezésekor ritka páratlansággal, hatalmasan megéljenezte.

Mikor hazamentem, Teddy barátomat igen jó hangulatban találtam. Hogy az egész históriát ő eszelte ki, az iránt egy pillanatig sem voltam kétségtelen. Csakhamar fel is világosított, hogy a bárkának a rámázolt hatalmas adag madárléptől támadt az a nagy vonzó ereje, melyet a jankéra gyakorolt.

Bourke barátom még az eset napján levelet irt az amerikaihoz, melyben sajnálatának adott kifejezést a felett, hogy a bárkát éppen azon a napon festették be kátránnyal és meghívta őt estére lakomára.

A levél azonban felbontatlanul jött vissza és nemsokára tudomásunkra esett, hogy a felöltött janke előnyösebbnek találta ezt a haszon-talan fészket a legelső vonattal odahagyni.

Ottó kir. herceg tört magyarsággal választ olvasott föl:

Ezután leeresztették a leplet és az emlékoszlop előtt. Hat láb magas gránitoszlop ez; tetején bronzból való hadi jelvények fölött turul verdesi víjjal szárnyait. Az oszlop első oldalán ez a felirat van:

Az osztrák-magyar hadsereg és a magyar nemesi fölkelés 1809. június 13-án és 14-én itt elesett hőseinek.

Az oszlop jobb oldala a stájer vitézeké. Magyar és német nyelven ez van oda bevésve:

A kismegyeri major hős védelmezőinek.

Az oszlop baloldala a francia vitézek emléket őrzi. Felirata francia, magyar és német nyelven:

A francia hadsereg elesett hőseinek.

Majd az oszlop alján a márvány emléktáblába ez van vésve:

1809. június 13. és 14. itt és a közvetlen közelben küzdöttek ő cs. és kir. fenségei János és József főherczegek, Frémont, Jellachich, Collorodo, Alvinczy és Mecséry cs. és kir. altábornagyok, Meskó felkelő tábornok és a hősként elesett Hummel alezredes gráci Landwehr-zászlóalj parancsnok vezénylete alatt az osztrák-magyar hadseregnek és a magyar nemesi felkelésnek 39.600 vitéze I. Napoleon császár francia hadseregnek Eugén alkirály vezénylete alatt álló 40.000 harczosa ellen. Mindkét részről az elesett vitézek száma 3031.

Az oszlop hátsó oldalán: Állította Győr város és vármegye közönsége Ottó kir. herceg ő cs. és kir. fensége védnöksége alatt. 1897.

A főpát megálította és megszentelte a szobrot, majd a királyi herczegek körüljárták és megtekintették. Ezalatt a francia attasé Ottó kir. herczeghez lépett és állama nevében megköszönte neki, hogy a francia vitézek emlékének is hely jutott a szobron. Koszorút helyeztek a szoborra Győr vármegye, Győr városa, a győri helyőrség és a főgimnázium iljúsága.

Ujváros plebánosa.

Az ősi Szent-László plebánia lelkésze nem régen bucsuzott el szeretett hiveitől, hogy elfoglalja új állását, melyre bibornok-püspökének bizalma küldötte.

Főpásztorunk atyai szeretete és főpapi gondja pedig mindig éber az egyház érdekeinek megóvása vagy előmozdításánál, s éppen mert ismeri a Szent-László fontos pozícióját, a plebánia intelligens és vallásos hiveit nemsokáig engedte várni az új lelkész után.

A bibornok püspök, káptalanának, a plebánia kegyurának egyhangulag történt választása után tegnap döntött e fontos ügyben.

A káptalannak, mint kegyurnak és a bibornok-püspöknek bizalma dr. Vucskics Gyulát küldte ki plebánosnak, mint olyat, kit ezen állás betöltésére alkalmasnak ítél.

Dr. Vucskics Gyula lapunk felelős szerkesztője, s ilyen minőségben nagyon széles körben, olvasóink előtt már ismerős.

De éppen mert lapunk szerkesztőjéről van szó, semmiféle személyére vonatkozó kommentárral nem kísérjük kinevezését.

Az új plebános életrajzi adatai röviden a következők:

Vucskics Gyula született 1865. márczius hó 31-én Szalárdon, Biharmegyében, honnan két éves korában Váradra került atyjával, ki itt állami mérnök volt. Itt végezte kitűnő siker-

rel elemi és középiskoláit is, míg 1880-ik évben a papnövendékek sorába vétetett fel. *Lipovniczky* püspök a budapesti egyetemre küldte tanulmányai folytatására, melyet Bécsben a Sz. Ágostonról nevezett felsőbb papképző intézetben fejezet be, megszerezve magával a doktori diplomát. Egyetemi tanulmányai befejezése után *Ipolyi* püspök udvarába került, mint subdiakonus, majd 1887. év október 16-án pappá szentelte őt dr. *Schlauch* bibornok-püspökünk. 1890—92-ig várad-olasziban segédlelkész, 1892-től mostanig theologiai tanár volt.

Lapunknak megalakulása percétől fogva főmunkatársa és 1896. november óta felelős szerkesztője.

Irodalmi munkássága egyébként is kiterjedt, különösen társadalmi kérdésekkel foglalkozott, mint teljesen szakember ezen a téren is. A theologián u. i. ő adta elő a szociológiát mint rendkívüli tantárgyat a morális-pasztorális rendes tantárgyakon kívül.

Lapunk élén új állásában is megmarad.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 20. Katonai ellenőrzési szemle Nagy Váradon.

Október 20. A biharmegyei nőegylet választmányi ülése.

Október 21-én. Az iparoktatási bizottság ülése d. u. 4 órakor a városházán.

Október 23. Felolvasó-estély a v. velencei Népkörben.

Nov. 7. Elnökválasztó rendkívüli közgyűlés a kath. körben d. e. 11 órakor.

November 28. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése, d. e. 11 órakor a jogakadémián.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Királyi audencia.** Ő Felsége tegnap délelőtt kihallgatást adott, a melyen megjelentek: Eberan Sándor tengernagy, Kutschera Hugó báró polgári adlatus, Palavicini Ede őrgróf, Lang Lajos, Lehoczky Kálmán a pozsonyi tábla elnöke, Széchenyi Tivadar gróf és Wolkenstein Oswald gróf főudvarmester v. b. t. tanácsnok, Bende Imre püspök, Burány Gergely promentrei rendfőnök, Pulszky Agost nyug. államtitkár, Tabódy József és Apponyi Gyula gróf kamarások, Ernuszt Kelemen főrendiházi tag, Neisziedler Károly és Dedovich György képviselők, Okolicsányi Sándor nagykövet, Beaulek Vilmos angol főkonzul, Altschul Arthur svéd-norvég főkonzul, Klamarik János nyug. államtitkár, Angyal József, Biró Tamás és Szlavics Raimbud miniszteri tanácsosok, Bakos János, Csernovics Diodor, Emmerling Vilmos, Romy Béla dr. és Tóth Lajos osztálytanácsosok, Manucsi Károly és Thoma Pál ezredek, Müller Hugó és Fonka Alfréd, alezredek. Osztrovszky József nyug. kuriai tanácselnök, Barty Ede és Hindy Kálmán kir. tanácsosok, Horváth Ferencz dr. törvényszéki elnök, Kosszeghy-Winkler Antal pénzügyi főtanácsos, Tóth Dezső közigazgatási bíró, Szabó Béla posta főigazgató, Rapach Richard folyamhajózási igazgató, Lehoczky István nyug. pénzügyi tanácsos, dr. Josai Arthur rk. egyetemi tanár, Fialka Gusztáv és Kovács Aladár orvosok, Illek Vince plebános, Fadrusz János szobrász, Thék Endre gyáros, Gerbeaud Emil udvari konditor, Meinig Arthur építész, Popits Alajos és Eisel József gyárosok, Wodianer Fülöp könyvkereskedő, stb. — Együtt fogadtattak: Tuma Antal altábornagy és Tuma Zsófia. A kihallgatás előtt a már említett négy új titkos tanácsos letette a titkos tanácsosi esküt a király kezébe.

* **A bibornok a papnöveldében.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök tegnap

délután magas látogatásával tüntette ki a papnevelőintézetet. Fél 6 órakor érkezett meg, kíséretében Fetsér Antal titkárral s egyenesen a kispapok dolgozószobájába ment. Sorra kérdezte, őket figyelmeztette, kössék össze a morált a tudománnyal s főpásztori áldását adva rájuk, vált meg az intézettől.

* **Kinevezések a pénzügyigazgatóságnál.** A m. kir. pénzügyminiszter Kuchler Ferencz pénzügyi számgyakornokot a belényesi és Vass István joghallgatót a nagyvárad adóhivatalhoz adóügyi minőségben kinevezte.

* **A kolozsvári marttyrok emlékünnepe.** Hazafias kegyelettel, hiven a régi tradíciókhoz ülte meg Kolozsvár közönsége a kolozsvári vértanúk: Tamás András és társa halálának évfordulóját, okt. 17-ikét. Oriási közönség zárandokolt e napon Szamosfalvára, a vértanúk kivégzési helyére, a hol aztán emlékbeszéd kíséretében gyönyörű koszorút helyeztek a mult évben felállított emlékszoborra.

* **Ülés a városnál.** A laktanyaépítő bizottság ma, kedden délelőtt 11 órakor, a tűzér-laktanya építése ügyében ülést tart.

* **A megyei természeti kincseinek ismertetése.** Budapesti Központi Bányászati Intézet czimén s a miniszter támogatása mellett a bányászati és egyéb ipari vállalatok létesítésére, meglevők alkalmasabb kihasználása és fejlesztésére, a természeti erők kellő kihasználására társaság alakult. A már rendelkezésre álló és még beszerzendő adatok és a helyszínen teendő kutatások, vizsgálatok alapján megynként bányászati és ipari monografiát ad ki. E célra erkölcsi és anyagi támogatást kér a megyéktől. Biharmegyétől 600 frtot kér tegnap beadott kérvényében.

* **Szoborleleplezés Beregböszörményben.** Beregböszörmény közönsége Kossuth Lajosnak szobrot állíttatott a község főterén. A szobrot fel is állították s 22-én csütörtökön lesz a szobor leleplezése. A szobor díszes talapzaton nyugszik s mellszoborban ábrázolja Kossuthot. A szobor leleplezésére lejönnek a biharmegyei ellenzéki képviselők: Balog Lajos, Rigó Ferencz, Marjay Péter, Leszkay János, továbbá Kossuth Ferencz és még több országgyűlési képviselő. A szobor leleplezésére Váradról is többen kimennek.

A püspökii plebános temetése.

Impozáns módon nyilvánult meg a szeretet s részvét tegnap dr. Beleznay Károly volt b.-püspökii plebános temetésén. Igen nagy számmal jelentek meg a halottas háznál városunkból s a vidékről is az elhunyt paptársai, barátai, tanítványai, hivei és tisztelői.

Paptársai közül ott voltak: Radnay Farkas prépost-kanonok, Dencs és Vidovich cz. kanonokok, Alacs, Gabriely, Badzey, Szuchanek, Rézman, Névery, Richter, Vagaszky plebánosok, Lopusny alkormányzó, dr. Székely, dr. Karácsonyi, dr. Vucskics theol. tanárok, dr. Némethy, Révész, Görgényi, Lindenberger, Halász, dr. Szemethy, Mayer, Nyáry; — továbbá az irgalmas- és kapuczinus rend tagjai stb.

Br. Königsvarter Herman, Bugyi Sándor ev. ref. tiszteletes, Beleznay Antal és számos rokonság, dr. Korn Lajos alügyész, Igaz János, Balogh Győző, Papp Károly, Jancsó Lajos stb.

A koporsó el volt halmozva szebbnél szebb koszorúkkal. Koszorúkat küldtek: a kerületi papság, a hitközség, Schlauch Jozefin, Königsvarter báró és neje, Igaz, Juhász, Bonetti, Beleznay, Csernitsky családok stb.

Kilencz órakor indult Radnay Farkas prépost-kanonok a segédkező papsággal az udvarra kitett koporsó elé, honnan a beszentelés után a templomba vitték a holttestet az el-

hunyt paptársai. Gyászmise után elhangzottak a »Libera« mélabus hangjai s kivitték a pásztor holttestét saját hívei a kereszt árnyékába pihenni a feltámadás nagy napjáig.

Isten nem fogja jutalom nélkül hagyni az ő szolgálja lelkét, ki halálával oly sok őszinte könnyűt csalt ki szeméből. R. I. P.

* **Adókövetés jövő évre.** Nemsokára szedik a számtisztek a paksamétákat a hónapok alá és házalnak az adóösszeírásal. Az év utolsó három hónapja ennek a soha se szívesen látott dolognak a szezonja; ekkor írják a különböző rendű és rangú nagyságu és fajtájú adókat, a mik csak egyben egyeznek egymással, hogy valamennyit meg kell fizetni, különben ekzekváltnak. A jövő évi egyenes adókra nézve a pénzügyigazgatóságokhoz megérkeztek a rendeletek, a mely azokat az adókövetés elümnkálatainak megkezdésére utasítja. A rendelet a napokban érkezett meg Papp Miklós nagyváradai pénzügyigazgatóhoz, a ki a város közigazgatási bizottságának november havi ülésén tesz részletes jelentést az egyenes adókövetések előmunkálatairól. A jelentést egy példányban a pénzügyminiszterhez terjesztik fel.

* **Honvéd kürtösök lóháton.** Megirtuk már, hogy a honvédelmi miniszter a m. kir. honvéd gyalogezredeknel az ezredkürtösöket a szolgálat érdekéből lovasítani fogja és eképen az ezredek létszáma egy őrmesterrel és egy tizedessel emelkedni fog. Az ezredkürtösökül kijelölendő embereket ehó 15-ével a honvédhuszár-ezredekhez vezénylik három hónapi időtartamra hogy a lovaglásban és a lóháton való körtülésben kiképezzék őket.

* **Halálozások.** Részvételt vettük a következő gyászjelentéseket Dr. Vinczler István szegedi kir. törvényszéki bíró és neje szül. Ahsbahs Giorgia ugy gyermekeik Pista, Elly, Lea, valamint öz. Kempelen Jánosné szül. Vinczler Etelka, és ennek fia István a többi rokonok nevében is fájdalmas szívvel tudatják, szeretett nagynénjük, illetve unoka testvérének winklsteini és bessenyődi Vinczler Rózának Nagyváradon 1897. október 17-én reggeli 1/27 órakor életének 67-ik évében történt gyászos elhunytát — A szeretett halott hült tetemei 1897. október 19-én d. e. 1/210 órakor fognak Posta-utca 366. sz. házából a n.-várad olasz róm. kath. plébániái templomban megtartandó gyász szentmise után a n.-várad olaszii temetőben örök nyugalomra a tétetni. Nagyvárad, 1897. október 17. Aldás emlékére, béke hamvaira! — Tapfer Mártonné szül. Kazay Emilia és gyermekei, Dr. Kazay Kálmán és neje Magyar Ilona gyermekeikkel, Kazay Róza — leányával, ugy számos rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb és legfáradhatatlanabb édesanyának és rokonnak. öz. Kazay Károly-né, szül. Fodor Eszter-nek folyó évi október 16-án élete 58-ik évében történt csendes ima után elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 17-én d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a nagy-kágyai sirkertben örök nyugalomra a tétetni. Mely végtisztességre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívtnak. Nagyvárad, 1897. október hó 18-án. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Adófizetés délután.** Dr. Buljovszky József intézkedése folytán tegnap volt a nagyváradai városi adóhivatalban az első délutáni adófizetés. Adózó azonban nem igen jelentkezett s mindössze két polgár teljesített adófizetést.

* **Kis leányok ünnepélye.** Dr. Wolafka Nándor vál. püspök debreczeni plébános nevénapja alkalmából ma, kedden este hat órakor a debreczeni róm. kath. elemi leányiskola növendékei ünnepélyt rendeznek. A kis leánykák ünnepélyének műsra a következő:

1. A gazdag rokon. Vigjáték egy felvonásban. Béla, Evike, testvérek, egy szegény özvegy gyermekei Nyilas Ilona, Zsirai Antónia, Gusztáv, Zsuzsika testvérek, az előbbie rokonai Balkó Janka, Donogán Katicza, Aladár, egy gazdag rokon fia Zvolenszky Piroška. Egy szerecsen fiu, Aladár inasa Sinka Etelka. Egy tót fiu * 2. Képek a

gyermekvilágból. 1. Kép. Rafael két angyala Hazenörl Margit, Unger Margit. 2. Kéz. Összezőrdülők Kiss Mariska, Fleischer Luiza. Kibékülők Fülöp Vilma, Müller Oktávia. 3. Kép. Nagymama, nagypapa Szokol Valéria, Csathó Róza. 3. Magyar népdalok. Éneklék a IV. oszt. növ. 4. Magyar szülő. Lejtük: Engeszer Jank és Engeszer Józsi. 5. Előkép. Szent Erzsébet. 1. Kép. Szent Erzsébet Tiller Anna. Kisérői Ujvári Ilonka, Bajcsi Anna. Szegények. 2. Kép. Szent Erzsébet Tiller Anna. Kisérői Ujvári Ilonka, Bajcsi Anna. Thüringiai Lajos Halász Margit. Apródok Tóth Anna, Fülöp Ilona. 6. Üdvözlő ének. Éneklék az V. és VI. osztály növendékei. 7. Üdvözlő beszéd. Mondja Petermann Ida.

* **Betöltött és megürült főispáni székek.** A király R a d v á n s z k y János báró főrendiházi tagot Z ó l y o m v á r m e g y e f ő i s p á n j á v á nevezte ki, D á n i e l László nógárdmezei főispánt pedig, a főispáni székekben tett szolgálatainak elismerése mellett, ez állásától f e l m e n t e t t e.

* **Székely fiu tanoncznak ajánlkozik.** Felhívás! A magyar királyi kereskedelemügyi miniszterium határozata folytán a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara által küldött nagyváradai iparosoknál tanoncként elhelyezett székely fiuk közül egy szabó vagy cipész ipar tanulásra akar beszegődtetni. Felhívom a tanonczot felfogadni akaró szabó vagy cipész iparunkat miszerint ezen székely fiunak szegődtetése végett az ipartestület hivatalában jelentkezni szíveskedjenek Nagyvárad, 1897. október 18. Bertsey György ipartestületi elnök.

* **A posta köréből.** A P. T. R. T. szerint a mező-telegdi vasútállomáshoz postamesterré K a s z ó András nevezetett ki. A Püspökfürdői postakezelői teendők alul K o c h István felmentetett s helyére B á r d o s s y Gyula nevezetett ki.

* **Szeptember végén.** Még nyitlak avölgyben a réti virágok, még zöldelt az alma és a szőlő Tenkén S z é k e l y István kertjében — és a gazda egy reggelen — nem ugyan a téli világot, hanem igenis azt látta, hogy tisztességesen megdézsmálták gyümölcsös kertjét »az ablak előtt«. Körülményes utánjárás révén kisélt, hogy B o r o s Kálmán és K ö t e l e s Mihály voltak azok, kik — el sem dobva az özevegyi fát — vagy 5 forintáru gyümölcsöt intéztek le az idegen fákra. De a siri világba, a tenkei dutyiba már nem vitték le magukkal, hogy könnyeiket letürüljék vele.

* **Hírek a jogakadémiáról.** A jogakadémián tegnap alakult meg a »dallos kör«, a melynek a tisztikarát a következőkben választották meg: Elnök Lukács Ödön, alelnök Sztachó Károly, főjegyző Maróczy János, aljegyző Bárdos Imre, pénztárnok Vattay Albert, ellenőr Schweiger Jenő, bizottság Szkalák, Némethy, Benkő, Demetrowits, Papp, Kiss, Bárdos, Frankó. Az ujonan megalakult kör a napokban megkezdte működését úgy, hogy e hó végére tervezett felolvasó estélyen valószínűleg szerepelni fog.

* **Betörés.** E hó 7-én Nagy-Szalontán Pújj Péter koresmájába ismeretlen tetesek törtek be. A hajnali órák egyikében követhették el a betörést, mert a házbeliek közül senki sem haltott neszt. Az ivóból és a mellette levő szobából — két szekrényt feltörve — 27 forint értékű ruhafélét vittek el.

* **Bizalom révén.** Belényesről írják lapunknak: Klein Mihály 6-án délelőtt templomba ment. Házát, hogy őrizetlen ne maradjon, öz. G ó c z Vaszalínára bízta. Képzeltetni azonban meglepetését, mikor a templomból hazajövet az ajtót nyitva, sőt a ládafiát is nyitva találta. Sőt, hogy meglepetése nagyobb legyen, búsan tapasztalta, hogy 3 frtja és egy 42 frtos aranyórája eltűnt. Természetesen a gyanu egyenest a bizalmi-özvegyre irányult. Özvegyünk azonban sértett önértében dühösen tagad.

* **Egy újabb czég.** A mint Oláhgyepesről írják, a múlt hó 27-én K u r p á s Flórá megkönyvitette valaki egy métermázsza buza erejéig. A hatósági nyomozás aztán kiderítette, hogy K u r p á s Illie ur az érdekelt. Azonban

nem egyedül. Mint czégtárs, P o g á n a Mihály ur szerepelt, aki az elcsipett búzát, in flagranti megvette, Nagyváradra behozta és itt eladta. A törvényileg még be sem jegyzett új czéget aztán a tenkei járásbíróság anyakönyvvelte el s számukra ütlethelyiséget is adott, még pedig ingyen.

* **Vállalkozó szellemű férfi.** Gr. Almásy Kálmán sarkadi birtokán e hó 2-án 40 véka esőtengerit loptak el. Addig keresték a tettest, míg végre a napokban Balog Pál személyében meg is csípték. Az önértetes honfi büszkén elutasította a lealacsonyító »gyanusítást.« Daczára ennek, beinvitálták egy kevéske időre a nagyszalontai hűvösre. —

* **A vén Márkus.** Feltámadt a vén Márkus, a rettegett körözi halász; de — hogy a jámbor földi halandókat ne rémitgesse sokáig — fülöncsípték. Széplakon 5-én éjjeli 12 órakor tilos halászatot érték Márt on Mihály ottani lakost. Zsákmányát a vízbe szórták és a hálóját eldobozták. Bizony rossz idők járnak manapság még a kisértetekre is!

* **113 szál ültetett zöld dohányt** találtak a napokban H.-Domboványon B u r k a Tógyer földjén. A közjogi alapokat nélkülöző leletet a hatóság hivatalosan megsemmisítette. Erről a leletről is elmondhatni, hogy nem ér egy pipa dohányt.

* **A kigyómarás áldozata.** Kálmándy János nagyszalontai lakost mintegy 2 héttel ezelőtt egy kigyó megcsípte, mely által okozott sebhelyet elhanyagolván, vérmérgezést kapott s ennek tünetei között meghalni.

* **A nyelvtisztító Wlassics.** Wlassics dr. kultuszminiszter legújabb levele az akadémiának szól s a miniszter felszólítja benne a tudós társaságot, hogy alakítson bizottságot a magyar nyelv fejlődésének megfigyelésére és irányítására. Együttal adjon ki egy szótárt, melyben a mindinkább elszaporodó idegen szavaknak megfelelő jó magyar szavakat foglaljon össze. E célra kész 2000 forint évi segélyt az akadémia számára a költségvetésbe felvenni, egyelőre 500 forintot adományoz az akadémiának.

* **Egy igaz ember.** Szendrey Károly fővárosi háztulajdonos, volt jászladányi birtokos, az éjszaka hatvanhat éves korában meghalt. Az elhunyt minden vagyonát, több mint száz-ezer forintot érő Rottenbiller-utcai bérházát jótékony célra hagyta. A községi tanítók számára többek között 36,000 forintos alapítványt tett, a magyar gazdasszonyok országos egyesületének 4000 forintot, a kath. legényegyletnek és a szegény gyermekeket felruházó lárságnak nagyobb összegeket hagyott s egyéb közhasznú intézetekről sem feledkezett meg.

* **Talpfaszallítók.** Bukurványról írják lapunknak: Az ottani erdőből, a Frisch Samuel tulajdonát képező fatelepről 2 kocsí talpfát — 2 forint értékben — loptak. A tettes megkerült S z u m n u c z Mihály képében, ki most a csékei jbiróság magánhelyiségében piheni ki a talpfalopás fíradalmait.

* **Nyimuesdi argonauták Matyika** Koszta 7-én arra virradt, hogy egy juha szőrén-tában eltűnt. Nosza keresni indult egész háznépével. A vállalat sikerrel is járt. Az arany gyapjút illetve az eltűnt birka bőrét megtalálták Sztán Juonnál. Ergo a birkát legföljebb gyomrában kereshetnék. Ezzel véget ért a nyimuesdi argonauták vállalat: melyhez a rablót az ottani dutyi s a kivilágítást egy olajmécs szolgáltatja.

* **A részeg fürdése.** Nagy lármára lettek figyelmessé vasárnap este a Körözsparton járókelők. Többen a vizpartra siettek a honnét a kiabálás hallatszott. Egy elzúlótt rovott multu cseléd valami T ó t h Zsófi volt bent a Körözsvízébe. Rikácsoló hangon újságotla, hogy öngyilkos akar lenni, mert fél, hogy a rendőrök megfogják és bekisérik. Gyanuja ugylátszik alapos volt, mert az ok melyért beakarták kisérni s melyért a vízből való kihuzás után be is kisérték lopás büntette miatt. A dolog úgy történt, hogy Tóth Zsófi valami hozzávaló

kompaniával mulatott a Csuka koresmában és ott egyik társát meglopva a lopott pénzen leitta magát, mely alkalommal a rendőr őt nyakon csípte és kísérte egész a Lloyd kávéházig, itt hirtelen futásnak eredt a leány s megsemmült a míg a Körösbe nem ért. Nagy nehezen tudták kihuzni a vízből, elvitték a rendőrségre, hol most is várja büntetését.

* **Szárnyra kelt koeza.** Magyar-Homorogon furesa eset történt. *Sztacho János* uramnak egyik koezája szárnyra kelt és elröpült egy — jelenleg még ismeretlen, jobb hazába. A károsult gazda ugyan inkább arról van meggyőződve, hogy lába kelt ahízonak. Az élesztői minőségben szerepelt ismeretlen kilitű intrikust erősen keresik.

* **Rövid hírek. Mézesi állapotok.** Mézesen e hó 7-én a jó Román Flórát Román Irímie és Toka Juon jó ismerősei jól elverték. — *Csolas Tógyer* ur Spiniszen széles jókedvében revolverrel puffogatott. A veszedelmes hangulatu ifjut lefűltek. — *In flagran ti.* Kimpén folyó hó 4-én Delimán Kresin és Delimán György rajta csípték Krecz Tanózt és Mós Kulajt, mikor ezek éppen a Delimán György 2 juhának elhajtásán fáradoztak. Nyugosznak ők, a hős fiak a vaskóhi dutyiban. — *Mohó látogató.* Rosszán 7-én Poesorján Péter csavargó látogatást tett Tyirla Flóránál, ez alkalomból a házigazdától 3 forintot elkebelezett s ráadásul jól el is verte a károsultat. Az ottani járásbírság igyekszik őt méltányosabb felfogásra bírni.

* **Hölgyek figyelmébe!** Tulhalmozott raktárból a csódtömegből vett áruk, **üzlet-helyiség változás miatt** bármily elfogadható áron eladatnak. Markovits Mór parti-áru raktárában Kert-utca, Korona-kávéházzal szemben.

A kőszívű ember és fiai.

Rövid néhány napja történt — hisz emlékezhetek rá olvasóink — hogy táviratilag szenzációkkal kedveskedtünk 5 felvonásban.

Arról szolt a nóta, hogy Ő Felsége visszaállítja a nádori méltóságot s ezt *József Ágost* főhercegre ruhazza, — továbbá, hogy ugyancsak Ő Felsége muzeumot építtet Budapesten s oda lehozza a Bécsben levő összes kincseinket.

Természetes dolog, hogy ily reudkivüli jelentőséggel bíró ujdonságot — jobban mondva országára szóló szenzációt — nem hagyhatunk figyelmen kívül.

Sajnos, nem mink voltunk »jól értesültek« ebben a kapitális szenzációban, hanem az »Aradi Közlöny«.

Mint lelkiismeretes ujságírókhoz illik, azonnal átvettük a fölségesen értesült kollegától az egész szenzációt.

De — — és itt következem én...

Böles Salamon mondá: Semmi sem bizonyos az ég alatt.

En is így velekedem.

Mert — tetszik tudni — vannak dolgok, a miket az emker egyszeri hallásra feltétlenül elhisz és megint vannak hírek, a miket az ember — ha 5-ször hall is, el nem hisz.

Az utóbbiakhoz voltam bátor sorolni ezt a »szenzációt« is.

Előérzetem volt, hogy »kátsa« lesz ez is

Hát jól van, szóról-szóra, eredeti formában leadom az értesülést, mert szenzációs, de meg kell, hogy toldjam valamivel.

Csak nem vadászunk idegen tollakra olóval.

Szerényen hozzátettem ehhez az egy felvonáshoz még négyet — hogy t. i. államosítanak mindent — lesz nemzeti hadsereg, vége lesz a világnak, »mesés idöket élünk«, mondja ő, mesés kacsákra lőttünk, mondjuk mi.

Igy aztán támadott egy 5 felvonásos szenzáció.

Fölöttébb erős a gyanum, hogy igazunk is volt, miker így cselekedtünk.

Es pedig onnan gyanitom ezt, mert eddig

semmi megerősítést nem hallottuk a szenzációnak, másrészt pedig abból, hogy az »Aradi Közlöny« — legalább reánk nézve — befagyott.

Elmaradt, nem jön azóta.

Igen, a kőszívű emker — a szenzációk szülőapja — kimondotta: nem érdemlik meg a mi ujságunkat, fiai, az expeditorok kitörültek a »hova« rovatból szegény Tiszántulunkat.

Innen magyarázható az a kinos állapot, hogy szegény lapunk már napok óta minden szenzáció hiányában szűkölködik s hogy én — csupa lelkiismeret-furdalásból előbb-utóbb beleugrom majd a Körösbe, ott, a hol legszélesebb.

Buksy.

IRODALOM.

— **Biharvármegye Földrajza iskolai használatra.** Tanterveink utasításként írják elő, hogy a népiskolák földrajzi oktatásában kiváló helyet foglaljon el a közelebből érdekelt vármegye ismertetése. E célra nem rendelkezünk dióhéjban irt tankönyvvel, mit főképp osztatlan népiskolákban sikerrel lehetett volna használni olyan formán, hogy már olvasni tudó tanulók kezébe adva azt, ne legyen kénytelen a tanító diktálás után emléztetni nagy fáradsággal. *Zsibovszky* Ernő békényéri tanító évekket ez előtt szerkesztett ilyen kisebb terjedelmű vármegyei földrajzot, mi kartársai iskoláiban már nagyon sok példányban forog közkezen. Ez maga elég tanúságot tesz hasznavehetőségéről. Nevezett tanító most kollégái ösztönzésére sajtó alá bocsátotta e kis Földrajzot s árát 10 kr.-ban állapította meg, bizton hisszük hogy művét tankönyvül fogadják mindazok, aki eddig is régóta hiányát érezték annak. Negrendelhető szerzőnél *Békényér* u. p. Tenke vagy a *Szent-László nyomdánál* Nagyváradon.

A »szürkeruhás hölgy«: A *Légrády* testvérek kiadásában megjelenő »Legjobb Könyvek« című regénytár kötete; gyorsan következnek egymásután. Mikszáth Kálmán műve »Prakovszky a süket kovács« csak a napokban került ki a könyvpiaçra s már is újabb kötetet kaptunk. Mikszáth után a világ legolvasottabb regényírójának, a Magyarországon is közkeveltségnek örvendő *Ohnet* Györgynek »A szürkeruhás hölgy« című munkája következik, a melynek első kötete képezi a regénytár második darabját. »A szürkeruhás hölgy« *Ohnet* többi regénye mellé méltán sorakozik. Érdemes történetet találunk benne. Igen érdekesen előadva úgy, hogy az olvasó alig tudja az olvasást megszakítani. Érdeklődése egy percig sem szünetel, a mi különben igen természetes, mert hiszen *Ohnet* írta a regényt. »A szürkeruhás hölgy« második kötete után a regénytár a következő művet hozza:

Harraden: Hajók, ha éjjel találkoznak. 1 kötet

Donelly: Caesar emlékszoira: 1 kötet

Ebers György: A nővérek. 2 kötet.

Savage: Hivatalos feleségem. 2 kötet.

Mikszáth Kálmán: A gavallérok. — Ne okoskodj Pista 1 kötet.

Cherbuliez Viktor: Vagyonserzés után 3 kötet.

A »Legjobb Könyvek« előfizetési díja: postai bérmentes küldés mellett 20 kötetre 20 korona, 10 kötetre 10 korona, 6 kötetre 6 korona. Minden kötet külön is megrendelhető. Ára 1 korona. Bérmentes átküldéssel 1 korona 10 fillér. Megrendelhető *Légrády* testvérek kiadóhivatalában. Budapest, Váci körút 78.

A »Vasárnapi Lapok« e heti száma is telve aktuális képekkel és cikkekkel. Az elmúlt hét a színházak hetének nevezhető. Idegen nagy művészek látogatása, a színházak megnyitása, a kolozsvári nemzeti színház államosítása, mind helyet talált a kitünően szerkesztett képes ujságunkban. A »Vasárnapi Lapok«-nak nemcsak szépirodalmi része áll a lehető legmagasabb színvonalon, de aktuális része is úgy van összeállítva, hogy egymagában is vonzó tartalmat képezne. A legutóbbi számának tartalma: A pacirta. költemény *Endrődy* Sándortól. — *Petőfi* és *Egressy Gábor* *Egressy Ákos* tól. — *Pletykakövész*, életkép befelyezése *Ábrányi* és *Katona* *Klementintől*. — Az 1896-iki ez-

redéves diszbandérium, *Püspöki* *Gracziántól*. — *Crampton* mester, *L-től*. — A »Vasárnapi Lapok« *Kossuth-száma*. — Nem forog a dorozsmai szélmalom. Költemény, *Balla Miklóstól*. — A fiatalt *Salvini*. — Este a parkklubban, *Salamon Ödöntől*. — *Helfy Ignác*. — Képzőművészet. — *Lautenburg Zsigmond*. — *Salamon Katinka*. — Könny és mosoly, regény *Beniczky* és *Bajza Lenkétől*. — Szélesend. (A hét hangulata) *Lazaroni-tól*. — Előérzések, elbeszélések *Bede Jóbttól*. — Vándor apostolok, gróf *Vay Sándortól*. A kolozsvári nemzeti színház, *R-y-től*. Irodalom. — Képeinkhez. — Különlék: Képtalánymegfejtés. — Színház. — A szerkesztő üzenetei.

Képek: *Kurucz*. — *Semnyei Sándor* szobor-műve. — *Egressy Gábor* és *Ákos* arcképe. — Allegorai tanulmány, *Istók Jánostól*. — *Vizváry Mariska*, *Dezső*, *József* és *Ujházi* a *Crampton*-mester című vigjátékban, (10 kép). — A *Pletykakövész* illusztrációi (3 kép). — *Szélmalom*, *Telegy László* festménye. — *Salvini* (5 kép). — *Helfy Ignác* arcképe. — *Lautenburg Adolf* és *Salamon Katinka* arcképe. — Ezredéves hódoló bandérium lovasszobrai (5 kép). — Imádkozó angyal. — *Pálmakert*, *József királyi herceg* a *lesuthi* parkjában. — *Bölny József* arcképe. — *Zacconi* arcképe.

Ajánljuk e páratlanul szép ujságot olvasóink szives figyelmébe. Előfizetési ára negyedévre 2 frt. Mutatványszámot szivesen küld a kiadóhivatal (»Könyves Kálmán« magyar irodalmi részvénytársaság, VIII., 17.) ha eziránt 2 kros levelező-lapon hozzá fordulnak.

SPORT.

Szalonka vadászat.

Folyó hó 14, 15 és 16-án tartotta a nagyváradi lat. szert. püspökségi uradalom az őszi szalonka vadászatot lunkai és kristyóri erdőségeiben, melyen részt vettek: *Szalay Péter* miniszteri tanácsos, *Beöthy Algernon* országgyűlési képviselő, *Schlauch Nándor* urad. igazgató, *Oszterlamm Ármin* kir. erdőfelfelgyelő, *Rednik Gábor* főszolgabíró, *Hanzély István* urad. erdőmester, *Györy Géza* urad. főerdész és *Hoffmann Henrik* urad. ispán. Esett 24 szalonka, 1 ózbak és 1 róka.

Ugy látszik, hogy a szalonkák zöme még most is a magasabb hegységekben tartózkodik, s a meleg időjárás miatt azok levonulása csak későbbre várható.

Itt előre jelezzük, hogy ugyancsak a nagyváradi lat. szert. püspökség által rendezni szokott medve vadásatra nagy reménnyel tekintenek, a menyiben az utóbbi napokban, több medvéd nyomoztak ki ugyanazon erdőrészekben, ahol 1894-ben egy hajításban 4 medve került terítékre.

Ezen vadászat november felében fog megtartatni.

Céllövészet. A polgári lövőházban f. hó 3. és 17-én tartott céllövészeteken kilövetett 800 lövés 463, körítalálóban 2823 korral és 113 taraczk (bollen) lövéssel. Négyeseket lőttek: *Török László* tizenhármát, *Mezey Mihály* négyet, *Aufrecht Alajos* és ifj. *Tóth Ferencz* kettőt-kettőt, *Kelen Béla* egyet. Díjakat nyertek mély lövésekre: *Török László* és *Mezey Mihály*. Körlovésekre az arany díjat *Mezey Mihály*, az ezüst díjakat *Török László* és *Aufrecht Alajos* nyerték. A zárlovészetig szünet lesz a lövöldében.

TANÜGY.

Iskolamulasztók. Az alsófoku kereskedelmi tanonciskola igazgatósága még a múlt hó végén átküldte a rendőrkapitányság, mint elsőfoku iparhatósághoz a mulasztó tanoncok névsorát. Az első kimutatás szerint az ügyletekben alkalmazott gyakornokok közül még mindig nem jár iskolába 48. Ezek, illetve fő-

nőkeik ellen az elsőfoku iparhatóság 1885. XLV. törv. ezikk alapján megindította az eljárást. Az indokolt szigor remélhetőleg megtermi üdvös gyümölcseit s rövid időn belül nem lesz kereskedő tanonc, ki tankönyvekkel felszerelve nem járna iskolába.

Az iparoktatási bizottság ülése. Az iparoktatási bizottság tagjait, a városháza tanácstermében f. évi október hó 21-én, csütörtökön d. u. 4 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Nagyváradon, 1897. október hó 18-án. *Ragány János*, elnök.

Új tankönyv. A kereskedelmi és ipariskolák már régóta érzik szükségét egy közgazdasági és a mai kor viszonyaihoz alkalmazott könyvviteltani szakönyv hiányának. E bajon kíván segíteni *Guttmann Zsigmond* keresk. és ipariskolai tanár, kinek eredeti alapon megért és nemzetgazdasági szempontból hézagpótló szakmunkája — az arra hivatott bíráló bizottság elismerő jelentése után — 1000 példányban a napokban hagyja el a sajtót. A paedagogiailag fontos szakkönyvet annak idején ismeretnifogjuk.

EGYESÜLETEK.

A régészeti-egylet gyűlése.

A Biharvármegye és nagyváradi régészeti és történelmi egylet választmánya vasárnap, okt. 17-én d. e. 11 órakor gyűlést tartott a megyeház kistermében.

Az elnök főispán távollétében *Gálbory Sámuel* alelnök nyitotta meg az ülést. Kivüle jelen voltak még: *Bereczky Géza* pénztáros, *Cseplő Péter* muzeumi őr, dr. *Karácsonyi János* titkár, *Des Escherolles Krusper* Károly, dr. *Bozóky Alajos*, választmányi tagok. Középpessy Gyula és dr. *Némethy Gyula*, helyettes őrök, *Baróthy Pál*.

A gyűlés a lemondott *Tarnay Károly* helyébe *Makkay József* székesegyházi karkáplánt választotta meg könyvtárosnak, *Bereczky Géza* pénztáros jelentését tudomásul veszi. *Naményi Lajos*nak, »A nagyváradi színészet története« című munkájára 20 frtot szavaz meg.

Nagy köszönettel és hálával veszi tudomásul az ülés a *Nagyváradi Takarékpénztár* 1000 forintos milleniumi adományát s annak állandó alapszerű kezelését elrendeli.

Pallay György szolga fizetését az ujévi hónapokig 2 forinttal felemeli. Az idő viszonytagjai következtében megrongált bádoggal kijavításával *Gálbory Sámuel* alelnököt bizzza meg.

A választmány elhatározza, hogy évkönyvet ad ki, mely feltüntesse az egylet működését 1893. óta. Új tagokul bejelentettek: *Molnár János* gyógyszerész, *Naményi Lajos* és *Popovits István*.

Dr. *Némethy Gyula* indítványára *Fetser Antal* pápai káplán és *Mayer Antal* püspöki könyvtáros uraknak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz a választmány a jubeliumi kiállítás körül szerzett érdemeikért.

Dr. *Némethy Gyula*t megbizzza, hogy az *Ipolyi* gyűjtemény okmánytárának jelentékenyebb darabjait e célra alkalmas tárlókban állítsa ki.

Középpessy Gyula egész listát olvas föl a a junius óta beérkezett ajándéktárgyakról. Az adományozók valamennyien jegyzőkönyvi köszönetben részesülnek. Neveik: *Szűts Ferencz*, *Simon Béla*, *Dus László*, *Lausinszky Lenke*, *baronesse*, *Darvasy Lajosné*, *Buzáth Erzsé*, *Mihelfy Pálné*, *Brunner Anuska*, *Kolbay L.*, *Rómer Magdolna*, *Nagy József*, *Szabó József*, *Messena Istvánné báróné*, *Benicz István*, *Vincze Béla*, *Jakab Mihály*.

A választmány tagjai egyéb kisebb jelentőségű ügy letárgyalása után kifejezést adtak abbéli csudálkozásuknak, hogy a nemrég leplezett turul-madaras bihari emlék fölaratási ünnepélyére a biharmegye történelmi (!) és régészeti egyletet nem hívták meg. Ugyan kit hívtak meg hát?!

A »Gazdakör«-ből. Megemlékeztünk a napokban arról az élénk egyleti életéről, mely a »gazdakör«-ben uralkodik, s hogy ennek kifolyásul tekintendő az is, hogy az őszi évadban is szándékoznak egy sikeres mulatságot rendezni; melyet élvezetes felolvasás fog megelőzni. Ujabbán arról értesülünk, hogy ez a felolvasás csak elsejét és megnyitóját fogja képezni a tél folyamán tartandó felolvasások sorozatának, melyeknek az a kettős célja, hogy városunk gazdáinak a kellemes szórakoztatáson kívül ismeretei körét kitágítsa, kedély világát és izlését nemesítse. Egyébiránt pedig meg kell jegyeznünk még azt, hogy a rendező bizottság az őszi mulatság határnapját a jövő hó 14-ére tette át a mulatság teljes sikere érdekében, főleg a felolvasás műsorának kiszélesítése folytán. A meghívók már a napokban ki lesznek bocsájtva s kilátás van rá, hogy az élvezetesnek ígérkező mulatságon a vidékről is számos család fog résztvenni. A könyvtári bizottság tegnap este tartotta első ülését, melyen a legelkebb hangulat közt elhatározták, hogy a szervezés érdekében a legtávolabbi mozgalmat indítják meg. A kibocsájtandó gyűjtőveken könyvek ajándékozására és a nemes cél iránti adakozásra lesz felszólítva az áldozatkész társadalom.

Igazságszolgáltatás.

A péterszegi közbiztonság.

Tegnap majdnem az egész Péterszeg község a váradi törvényszék előtt állott, vagy mint vádlott, vagy panaszos, vagy pedig tanu.

A nevezett községben az utóbbi időben nagyon elszaporodtak a tolvajok, úgy hogy majdnem minden nap történt valami lopás. A csendőrök végre megunták ezt a dolgot s erőlyesen láttak hozzá a tettesek kinyomzásához, a mi sikerült is a derék csendőröknek.

Összesen tízen öt vádlott állott ma a törvényszék előtt vagy mint tolvaj, vagy mint orgazda, összesen tíz lopással vádolva.

Az esetek a következők:

1. *Turzó Imre* kamarájából loptak mindenféle élelmiszert. A tettesek: *Ekes József* és *Gombos Dávid*. A tettesek bűnökét beismertik.

2. *Kurka József* udvaráról *Garsó József* és *Tornyai Sándor* elloptak 3 zsák búzát, a mit eladtak *Lóvi Salamonnak*.

3. *Ekes József* és *Balogh Sándor* loptott három tyukot és egy kakast.

Kun Józsefnek elloptak a szobájából 46 frt 50 kr. *Kun Lajos* és *Ekes József*.

5. *Ekes József* és *Ambrus Imre* elloptak *Bedő Istvántól* egy kőből búzát.

6. *Száb Imre* padlásáról tengerit loptott *Ekes József* a ki a tengerit *Nagy Andrásnak* adta el.

7. *Szőke János* és *Csukós Jánostól* három zsák búzát loptott *Ekes József* *Nagy Lajos*, akik azután a loptott búzát eladták *Ambrus Sándornak*.

8. *Nagy Sándortól* *Ekes József* és *Balogh Sándor* egy kecskét loptak.

9. *Imre Jánostól* *Ekes József* loptott gabonát.

10. *Ambrus Sándortól* 49 frtot loptott el *Ekes József*.

A vádlottak mind megvannak törve s tőredelmesen vallják be bűnökét s ha némelyik egy ideig tagad is, csakhamar megadja magát és vall.

A tárgyalás különben egyhanguan folyik le, mindannyian bevallották tettüket s csakis a szembesítésekkel lesz kissé változatos a tárgyalás.

A törvényszék elnöke *Milye Gyula*, szavazó bírák: *Fassie Pál* és *Kiss Rezső*. A vádhatóságot dr. *Papp Aurél* képviselte, míg a vádlottakat *Rádl Ödön*, *Kiss Dénes* és *Weisberger Lipót* védtek.

Ma befejezték a vádlottak és panaszosokat, míg az elnök 6 órakor a tárgyalás folytatását ma délelőtti 9 órára halasztotta.

Sikkasztó pék. *Goldberger Ignác Kurcz* helybeli iparosnál volt felfogadva mint kihordó de már mindjárt az első napokban elsikkasztott 14 forint áru péksüteményt.

A törvényszék ezért a tettéért ma *Gold-*

bergert 2 havi és 18 napi fogházra ítélte, a mely büntetését a vizsgálati fogságával kitöltötte.

Az ítéletbe mindannyian belenyugodtak s úgy mindjárt jogerőre emelkedett.

Nem bűnösök. *Goldberger János* és *Nagy István* szándékos emberölés vétségével voltak tegnap vádolva a törvényszék előtt. Azzal voltak vádolva, hogy egy gyermeknek a halálát okozták, a ki bele esett a malom kerekéi közé, a honnan csak halva került ki. Azzal voltak vádolva, hogy nem fordítottak elég gondot arra, hogy senki se mehessen be a malomba és hogy nem volt eléggé elkerítve a hely a kerekék között.

Vádlottak azzal védekeztek, hogy ők mindent megtettek arra nézve, hogy szerencsétlenség ne történhessen s ők nem okai a szerencsétlenségnek.

A tanúk mind a vádlottak javára vallottak. A vádlottakat *Rádl Ödön* híres kriminálista védte, a kinek a beszédjének a meghallgatása után a törvényszék a vádlottakat felmentette.

Az ítélet ellen *Papp Aurél* fellebbezett.

A debreczeni párbajtárgyalás. Hat darab affért tárgyalta le tegnap a debreczeni törvényszék; *Gallo vich* — *Bodnár, Polczner* — *Tarnay, Ormódy* — *Rédl, Löw* — *Polczner* és *Gallo vich* — *Schlachta*-féle párbajokat. Miután csak a tanukat hallgatták ki s még nem kevesebb, mint 11 affér vár letárgyalásra, a tárgyalást ma folytatják. 13 vádlott és 72 tanu van megidézve. És országsszerte nagy az érdeklődés. Ó romantika, nincsen neked párod!

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Írta: *ROVETTA G. Ford.* S. J.

48.

Alig ért a parthoz a gondola, az őrnagy oly gyorsan, amint csak megmerevedett lábai engedték, a lépcsőre ugrott. A meglepődés sóhajával egyet nyújtódzott, karját nyújtotta. Elzának és elindultak. Praudino szívesen követte volna őket, de *Ceciliának* egy parancsoló pillantására visszamaradt, hogy a gondolásoknak fizessen.

«Mennyit fizetett Ön?»

«A gazemberek hét lírát követeltek!»

«Igen, mert Ön nem ért az alkudozáshoz!»

«De csak hatot és felet adtam nekik.»

Ramolini elbucszott azon mentséggel, hogy még a »Quadri« kávéházba kell mennie, valami meglepetést meginni, a többiek pedig lassan közeltek szállodájuk felé.

Az »Arany gondola« kapujában egy kissé megállottak és *Praudino* dobogó szívvel vette észre, hogy az őrnagy még mindig nem készül bucsút venni. Elzával beszélgetett, nevetgölt, tréfált, de nem mozdult.

«*Eriprado* gróf ur, én szomjas vagyok,» suttogá *Gegio* siralmas hangon.

«Holnap majd ihat, de most menj aludni,» válaszolá neki szárazon *Cecilia*.

Navaredo grófnő megértette leányának eme nyilatkozatát és hangjában bizonyos rossz indulatot árulva el, kérdé:

«Nos, őrnagy ur! Mire határozta el magát? Itt marad-e, vagy elutazik?»

«En — csak — holnap — utazom» — és emellett *Del Mautico* olyan sajátságosan nevetett.

«No végre!» mondá *Cecilia*, miközben ruháját vizsgálta, hogy vajon az eső nem csinált-e rajta foltokat.

«De,» mondá *Praudino* bizonytalan hangon «de — a mi szállodánk — egészen tele van.»

«Távratotztam *Trevissóból*, hogy egy szobát tartsanak készen számomra.»

Beléptek a kapun és megtudták, hogy a távirat kellő időben megérkezett.

„Van-e egy szobája számomra?” kérdé az álomittas portástól.

„A negyvenhárom számú, őrnagy ur!”

A portás rendes szokása szerint nem mozdult helyéről, de a kalapját levette.

Midőn Praudino a 86-os számba beért, dühösen az ágyra vetette magát. Azí hitte, sokkal jobban járt volna, ha elmerül a gondolatával.

TIZEDIK FEJEZET.

Eriprado Ariberti gróf ezen éjjel csak nagyon nehezen tudott elaludni s midőn ez végre sikerült, akkor is csak kevés ideig aludt, és rosszul.

Alig Pirkadt, már felébredt és nem tudott újra elaludni. Csaknem megfult a szobában. Felkelt, kedvetlenül felöltözködött; sóhajtozva megmozdult és dühös taglejtések közben kapcsolta fel inggallérját.

Az világosan állott előtte: ha a grófnő a 43-as számával őt megcsalta, végét veti a dolognak. Hogy mit fog csinálni? valami bolondot bizonyára, de aztán vége is lesz.

Szegény Ursolina mama! Ebben a pillanatban nem is gondolt rá! — Midőn hét óra elmult, elhagyta az „Arany Gondolat” és kevés ideig céltalanul bolyongott ide-oda halvány arczzal és dagadt szempillákkal, miközben ezer meg ezer ostoba gondolat kavargott agyában. Igazán szenvedett. Elkeseredett szívében két, nem: három személy iránt érzett gyűlöletet. Gyűlölte Ceciliát, az őrnagyot, sőt most gyűlölte Elzát is.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Csanád egyházmegye a katolikus kongresszusra.

Temesvár, október 18. (Saj. tud. táv.) Csanád egyházmegye 10 világi képviselőt küld a katolikus kongresszusra.

A főváros hódolata.

Budapest, október 18. (Saj. tud. táv.) Ő Felsége ma fogadta a főváros hódoló küldöttségét. *Márkus* alpolgármester lelkes szavakban tolmácsolta a főváros háláját. Ő Felsége válaszában hangsúlyozta, hogy újabb bizonyosságát látja annak, hogy a nemzet vele együttérez; biztosítja őket, hogy mindig tőle telhetőleg elő fogja mozdítani kedvelt magyar székes fővárosa érdekeit, mert szívében hordja azokat.

Udvari ebéd a német császárnál.

Bécs, október 18. (Saj. tud. távirata.) Ma este a kastély fehér termében 130 terítékű ebéd volt. A meghívottak között voltak azon ezredek parancsnokai, amelyeknek zászlóit tegnap szenteltek fel. A felségekkel szemközt ültek *Hohenlohe* birodalmi kancellár, *Waldersee* és *Hässler* tábornokok. A császár és a császárné este a trónörökösrel és *Eitel Frigyes* herczeggel Wiesbadenbe utaznak.

A berni kanton kölesöne.

Budapest, okt. 17. (Saját tud. távirata.) A mai kantoni népszavazásnál a kanton kormányának egy bankesoporttal, mely a berni nemzeti bankokról, a *Credit Lyonnais*-ból és a *Banque de Paris des pays-bas*-ból, a berni jelzálog pénztár javára 3 százalékos 50 milliós kölcsön felvételére megkötött szerződését 37002 szavazattal 8082 ellenében jóváhagyták.

A cervignano-san-giorgiai vasút megnyitása.

Budapest, okt. 18. (Saját tud. táv.) A cervignano-san-giorgio-i vasutvonalat ma a vasuti miniszterium képviselőjének, továbbá a hatóságok fejeinek, a görzi és

trieszti polgármester, a tartomány főbb hivatalnokai, számos képviselő és olasz vendégek jelentetében ünnepélyesen megnyitották. A vonatot mindenütt ünnepélyesen fogadták. A banketten lelkesedéssel fogadott felköszöntőket mondtak *Ferencz József* császár és királyra és *Umbertó* olasz királyra.

Bécsi ankét az ügyvédi irodák ügyében.

Bécs, október 18. (Saj. tud. távirata.) A képviselőházban e hó 21-ére összehívott ankét az ügyvédi irodák munkájának árszabályai ügyében kibocsátandó rendeletekről fog tanácskozni. Résztvesznek a tárgyaláson *D'Angeli, Duleba, Götz, Grabmayer, Hochenburger, Patzak, Pattay, Schusterschitz, Stranzski, Straucher, Trumbic.*

A Triton gőzös zátonyrajutása.

Budapest, okt. 18. (Saj. tud. táv.) A Havannából érkezett legújabb táviratok szerint a Pinur del Rio északi partján zátonyra jutott „Triton” gőzösön a hajószemélyzetten kívül száz utas volt, köztük két katonai és két tengerészeti hivatalnok, hetvenhét katona és egy biztos, akit két utassal együtt megmentettek.

Munkácsy halálhíre.

Budapest, október 18. (Saj. tud. táv.) Munkácsyról ma este mindenfelé az a hír terjedt el, hogy meghalt. A hír még megerősítésre vár. Tény, hogy nagy hazánkfa halálán van.

Tüzzvész Windsorban.

Budapest, okt. 18. (Saj. tud. távirata.) A Halifaótól 45 mérföldnyire északnyugaton fekvő Windsor várost tüzzvész pusztította el. A tűz éjjel ütött ki és a heves szél szétszórta a városban a szikrákat. A város hét nyolczad részét pusztította el a tűz. A templomok, a nyilvános épületek, a bankok s csaknem az összes üzletek áldozatként estek a tűznek. Háromezer ember maradt hajléktalanul.

Bourgeois beszámolója.

Budapest, okt. 17. (Saját tud. távirata.) Bourgeois Chalon sir Marnebeix tartott beszámolójában a belpolitikáról szökölt. Szemere vetette a mostani kormánynak, hogy nincs köztársasági többsége. A régi köztársaságiak roszszalják, hogy a kormány a demokráciától való félelemből nem tud sikerrel működni, a reakciót előnyben részesíti néhány privilégium érdekében és hogy nincs más célja, mint az új választások vezetése. Bourgeois sem a reakciót, sem a forradalmat nem akarja, hanem békés haladás útján való fejlődést, míg a kabinet a reakció kedvéért gátolja a munkát és haladást. A kamara feloszlatása — ugymond — őt nem ijeszti meg. Barátai készek arra, hogy megjelenjenek az ország színe előtt. A kabinet hivatalos jelölt-listát készít elő, a mely csak a jobb párt és a raeliáltakat konstatálja, de a republikánusok, miként május 16-án, tudni fognak győzedelmeskedni.

Bourgeois Romániának a közeli választások alkalmával a belügyekbe való beavatkozása ellen tiltakozott. Emlékeztetbe hozta azt a szerepet, a melyet Franciaország a keleti politikában játszott, felhozta a gabonaszpeculáció

ügyét, önmagát és híveit, az egyéni tulajdon és az általános jövedelmi adó elszánt harczosainak mondotta és azzal végzi, hogy programja szavakban foglalható össze:

Minden szabadság és igazságosság szolidaritása és szuverenitása.

Aradmegye hódolata.

Arad, október 18. (Saj. tud. táv.) A megyegyűlésen *Fábián* főispán hódolófeliratot indítványozott, melyet Ő Felségéhez intézzon a megye. Nagy hatást keltett *Klotild* főherczegasszonynak a megyéhez intézett levele, melyben köszönetet mond a megyének a László-menházra adott alapítványáért. Kiemeli Aradmegye különös ragaszkodását fiához.

Zavargások Flórenczben.

Budapest, október 18. (Saját tud. táv.) Tegnap este Vanotti szocialista könyvnyomdász temetésénél a rendőrség összeütközött a tömeggel. A rendőrség el akarta venni a vanjano-i szocialista egyesület zászlóját és elfogott néhány tüntetőt. A tömeg kiakarta szabadítani a letartóztatottakat. A dulakodás közben Manzini rendőrpáncsnok földre roskadt és egy véredény megrepedése folytán pár percz múlva meghalt.

Tüntetés az egyetemen.

Budapest, okt. 18. (Saját tud. táviv.) A *Pauer* tanár ellen rendezett tüntetéseknél, daczára a professzor visszavonó nyilatkozatának, ma folytatása volt a budapesti tudomány-egyetemen. Amint *Pauer* belépett a terembe, a hallgatóság fülsiketítő „éljen” és „abczug”-okkal fogadta. A tanár perczekig sápadtan állt, amikor végre a zaj csillapultával kijelentette, hogy ő a neki tulajdonított „proletár” kifejezést nem mondotta, mert azt a szót művelt ember nem veszi szájába. Kéri hallgatóit, hogy aki sértve érzi magát, jelentkezék nála ő elégtételt fog neki szolgáltatni, különben kéri azokat, akik őt hallgatni nem akarják, távozzanak. Erre újra kitört a zaj, mikor a *bölcsészeti dékán* lépett be a terembe. A dékán jelenlétében néhány perczig előadott *Pauer*, de mikor névsort akart olvasni, *fütyölni kezdtek és botokkal verdesték a padokat. Pauer és a dékán kénytelenek voltak elhagyni a termet.* A folyosón is megabczugolták *Pauert*, utánna kiabáltak, „plagizál”, „hazudik.” — A joghallgatók nem fognak *Pauernál* kollokválni.

Evang. gyámintézet közgyűlése.

Budapest, okt. 18. A magyarorsz. egyetemes ev. egyház gyámintézete ma délelőtt közgyűlést tartott *Zelenka* püspök elnöke alatt. *Zelenkát* örökös diszelnökké választatták.

Egri botrány.

Eger, okt. 18. (Saját tud. távirata.) A közgyűlésen a főispán nem engedte, hogy az ellenzéki jelöltek szavazzon a szolgabíró választók nagy tömege, — hanem áterőszakolta saját jelöltjét. Majd nem tettelegesen bántalmazták, oly nagy volt az elkeseredettség.

Az osztrák-magyar bank állása.

Budapest, okt. 17. (Saját tud. távirata.) Október 15-én:
bankjegyforgalom 681.884.000 (—9.558.000 ft),
érczérték 533.676.000 ft. (+237.000.
tárca 154.344.000 (—13.008.000 frt.)
lombard 24.031.000 frt (452.000 frt)
adómentes bankjegytartalék 54.553.000 forint
(+10.738.000 frt).

Zainis miniszterelnök indítványa.

Budapest, október 18. (Saj. tudósít. táv.)
Zainis miniszterelnök a pénzügyi ellenőrző bizottság tagjaihoz sürgős kérelmet intézett az iránt, hogy kezdjék meg az előkészítő üléseket anélkül, hogy bevárnák a még hiányzó bizottsági tagokat.

Mudrony halála.

Budapest, október 18. (Saj. tud. táv.)
Mudrony Soma Ungváron ma délután meghalt.

Öngyilkos Veszprémiek.

Veszprém, október 18. (Saját tud. táv.)
Ma hajnali két órakor Weintraub Lajos kereskedő hazamenvén a mulatozásból neje dorgálására felbőszült és revolverrel hasba lőtte a feleségét, aztán a saját álla alá lőtt. Most mindkettő halállal vívódik. — Ma reggel 8 órakor Hili Márton egykor jómodu csizmadia, ki utóbb teljesen elzülött, felakasztotta magát, nyomban meghalt. Nyolcz árva siratja.

Fiumei vegyesházasságok.

Fiume, október 18. (Saját tud. táv.)
Tegnap zsidó-keresztény párt esketett az itteni anyakönyvvezető. Egy helybeli cipész, Klein Albert elvett egy Németh Mária nevű helybeli róm. kath. leányt. Holnapután kell egybe Fischer Lajos helybeli tekintélyes izr. hajózási ügynök leánya, Iluska, Rappe Károly róm. kath. cégvezetővel. Ilyen vegyes házasságok nagyon gyakoriak Fiumében.

Öngyilkos tanuló.

Budapest, okt. 18. (Saját tud. távirata.)
Bachrach Ernő 15 éves tanuló egy barátjától bicyklist kapott kölcsön, melyet elzalogosított. Följelenítették és letartóztatták. Kihallgatása után szabaddábra helyezték, de akkor egy bérkocsiban agyonlőtte magát.

KÖZGAZDASÁG.

A „Hunyady“-malom rendkívüli közgyűlése.

— Uj felszámoló választása. —

A szomorú sorsra jutott „Hunyady“-malom iparvállalat malom telepeinek sorsa még mindig nem dőlt el az óhajtott irányban, tükniül, hogy új kezébe kerülve, üzembe hozassák a három nagy malomtelep.

Eddig is nyomasztó hatással volt a malom telepek szünnetelése a biharmegyei gazdákra s azonkívül a nagyváradi munkásviszonyokra hatott károsan.

A folyó év tavaszán mondta ki, heves vita után a társulat közgyűlése a felszámolást s megbizta a felszámolókat, hogy tisztességes feltételek mellett adja el a malmokat, s a csőd elkerülésével olyan helyzetbe hozza a részvénytársaságot, hogy a hitelezők teljes követelésüket megkapják.

El kell ősmernünk, hogy a felszámoló bizottság becsületesen, teljes igyekezettel törekedett a kérdést megoldani, de buzgalmát nem kísérte a kívánt és óhajtott siker.

Az eladás nem sikerült, s a nagyobb hitelezők pereskedésével szemben nem tudott más megoldást, mint letette mandátumát.

A vasárnapi közgyűlés teljesen csendben, mondhatni nagyon is nyomott hangulatban folyt le s új felszámoló bizottságot választottak, a hitelezők által kívánt egyénékből.

Bármiként érjen véget a malom-társulat válsága, a legfőbb kérdés az, mikor kezdik meg az üzemet a malmok. Ez különösen fontos most, mikor egy inséges tél elő nézünk.

A rendkívüli közgyűlés lefolyása a következő volt:

Mezey Mihály elnökle alatt, jelen voltak a következő részvényesek:

Löwy J. József, Benedek Adolf, Schmerhofszy József, Wessel Leó, Löwy József, Földiák Gyula, Csanak Jenő, Löwenstein Zsigmond, Földiák Lajos, Brück Miksa, Dr. Radó Ignác, Sipos Orbán, Gyurkovits Vince, Papp György, Paczaur József, Schwarz Gyula, Sonnenfeld Adolf, Hegedüs Géza, Sternthal Arthur.

A megnyitás után Mezey Mihály elnök konstatálta, hogy a rendkívüli közgyűlés alapszabály szerint meglett hirdetve s hogy a közgyűlésen 20 részvényes van jelen. A letett részvények száma 2304 1/3 törzsrészvény és 483 elsőbbségi részvény. A jelenlevők 1251 részvényt képviselnek s 868 szavazattal bírnak.

Ezután dr. Radó Ignác felolvasta a mérleget, a mely szerint

a teher 836,313 frt 24 kr,
a vagyon 790,746 frt 64 kr,
s így a hiány 45,566 frt 60 kr.

A mérleggel kapcsolatosan felolvasták a számló bizottság jelentését.

*

A felügyelő bizottság jelentésében kéri a felmentvény megadását.

Minden vita nélkül tudomásul vették az előterjesztéseket s a felmentvényt úgy a felszámolóknak, mint a felügyelő bizottságnak megadták s a felszámoló lemondását elfogadták.

A felszámoló és felügyelő bizottsági tagok díjazására megállapították, hogy a visszalépő felszámolóknak egyenkint 300—300 frt, az új felszámolóknak egyenkint 600—600 frt, a régi felügyelő bizottsági tagoknak egyenkint 100—100 frt, az új felügyelő bizottsági tagoknak pedig egyenkint 200—200 frt tisztelet díjat adnak.

Az új felszámolók.

Mezey Mihály elnök előterjesztette, hogy a három főhitelező: a „Pesti Keresk. Bank, a budapesti „Bankgyeget” és a „Budapesti Takarékpénztár” felszámolókul Fleischacker Gyulát, Mokler Károlyt, Fromer Izidort, Ländler Ferenczet és Földiák Lajost, felügyelőkül pedig Mezey Mihályt, Wessel Leót, Söhömföld Adolfot rendes és Hegedüs Gézát póttagnak óhajtják.

A közgyűlés az óhajnak megfelelőleg közfelkiáltással a fentebbieket megválasztotta.

Hogy értékesítsék a malmokat.

A malomtelepek értékesítésére nézve a közgyűlés azon utasítást adta az új felszámoló bizottságnak, hogy szabadkézből csak azon esetben adhatják el a malmokat, ha a felszámoló egyhangulag határoznak, ellenkező esetben a közgyűlésnek tartatik fenn az elhatározás. Vagy pedig nyilvános árverésen értékesítsék a társulat vagyonát,

Végül még Földiák indítványára jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak az eddigi felszámoló és felügyelőknak s a közgyűlés véget ért.

Elkészett intézkedés. Nagyváradon hetekkel előbb egy sertésvész eset fordult elő egyik háznál és a hatóság megtette az előírt intézkedéseket a vész terjedésének megállítására. A veszedelem elmúlt s még október 6-án a zárlatot feloldották. A magyar földművelésügyi miniszter most tudatja, hogy az osztrák miniszter a vész miatt a sertésszállítást Nagyvárad területéről Ausztriába eltiltotta. Az elkészett rendeletre felvilágosító előterjesztést tesz a polgármester, hogy az intézkedés már indok nélküli.

TŐZSDE.

— A „Tiszántul” eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru buzában az irányzat gyenge volt és 20,000 mm. forgalom mellett árak 5 krral csökkentek.

Határidők.

	Budapest, okt. 18.
Buza őszre — — — — —	12.10
Buza tavaszra — — — — —	11.80
Tengeri — — — — —	5.15
„ októberre — — — — —	4.44
Rozs őszre — — — — —	8.48
Zab őszre — — — — —	6.10

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

	Budapest, okt. 18.
Osztrák hitel — — — — —	358.—
Magyar hitel — — — — —	386.75
Államvasut — — — — —	334.75
Rimamurányi — — — — —	255.50
Villamos vasut — — — — —	290.—
Salgótarjáni — — — — —	616.—
Budapest közuti — — — — —	390.—
Magyar leszámítoló — — — — —	251.—
Magyar jelzálog — — — — —	274.50

Bécs, okt. 18.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel — — — — —	353.37
Magyar hitel — — — — —	386.50
Államvasut — — — — —	335.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. október 18-án.

Magyar aranyjárdék 4% — — — — —	121.50
Magyar koronajárdék — — — — —	99.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2% — — — — —	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2% — — — — —	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból — — — — —	120.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — — — —	97.50
Halmerési jog megváltási kötvény — — — — —	100.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény — — — — —	97.50
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön — — — — —	155.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön — — — — —	141.—
Osztrák járdék papírban — — — — —	102.—
Osztrák járdék ezüstben — — — — —	102.—
Osztrák járdék aranyban — — — — —	123.—
Osztrák korona járdék — — — — —	101.75
1860. osztrák államsorsjegyek — — — — —	143.—
Osztrák magyar bankrészvény — — — — —	955.—
Magyar hitelbank részvény — — — — —	387.25
Osztrák hitelintézeti részvény — — — — —	353.30
Páris vista — — — — —	335.25
20 márkás arany — — — — —	952.—
Német birodalmi márka — — — — —	58.77 1/2
London vista — — — — —	119.75
Páris vista — — — — —	47.52 1/2
20 márkás arany — — — — —	11.57

SZERKESZTOI POSTA.

B. A. Helyben. Kerestetjük a kért könyvet s mihielyest meg lesz elküldjük. Talán még ma szolgáltatni fogunk vele.

Előfizetőnek. Helyben. Napi hireink közt megtalálja a feleletet.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívás.

A Polgári Takaré- és Segély-szövetkezet
1897. október 24-én, d. e. fél 11 órakor saját helyiségében (Szt.-László-tér, Kovács-féle ház)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. üzletrészesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az alapszabályok 3., 5., 7., 21., 27., 28., 32., 44., 48. és 49. §-ainak módosítása.
2. Esetleges indítványok.*)

Nagyvárad, 1897. október 17-én.

Az igazgatóság.

*) Az alapszabályok 27. §. e) pontja szerint csak oly indítványok tárgyalhatók, melyek 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg nyújtattak be.